

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років

«ДИТИНА»

відповідно
до Базового компонента
дошкільної освіти

Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «ДИТИНА»

УДК 373.2.011(073)

ББК 74.100

М54

Рекомендовано Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 3 від 31.03.2016 р.)

Науковий керівник проекту:

В.О. Огнев'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка,
доктор філософських наук, професор, академік НАПН України.

Науковий редактор:

Г.В. Беленька, заступник директора з наукової роботи Педагогічного
інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педа-
гогічних наук, професор.

Авторський колектив: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертутіна, Ю.О. Воли-
нець, Н.В. Гавриш, Л.В. Гаращенко, Н.М. Голота, О.А. Іваненко, О.О. Ліннік,
О.В. Коваленко, О.Д. Літченко, О.В. Мартинчук, М.А. Машовець, Н.І. Мель-
ник, О.А. Половіна, Н.Б. Сиротич, Г.В. Смольникова, О.О. Стаєнна, І.Є. Товкач.

Рецензенти: С.М. Курінна, завідувач кафедри дошкільної освіти Держав-
ного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний
університет», доктор педагогічних наук, професор; Л.М. Бойко, завідувач
ДНЗ № 590 Оболонського району м. Києва.

Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей
М54 від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк ;
наук. ред. Г.В. Беленька ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч,
В.М. Вертутіна та ін. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. — 352 с.
ISBN 978-617-658-017-1

Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років
«Дитина», рекомендованої МОН України (лист № 1/11-16163 від 09.11.2015 р.),
є складовою нового методичного комплексу для дошкільних навчальних закладів
та батьків дошкільнят. У виданні розкрито концептуальний підхід до побудови
освітньої роботи із сучасними дітьми дошкільного віку; представлено методи і при-
йоми реалізації завдань кожної освітньої лінії, надано зразки варіативних форм
організації взаємодії дітей з іншими учасниками освітнього процесу. Використо-
вуючи методичні рекомендації, педагоги та батьки дошкільнят зможуть успішно
формувати особистість дитини, забезпечивши їй комфортне, інтелектуально та
емоційно насичене життя у період дошкільного дитинства. Методичні рекомендації
зорієнтовано на втілення основних положень Базового компонента дошкільної
освіти України (2012 р.) та завдань Освітньої програми «Дитина».

Для педагогів дошкільних навчальних закладів, приватних педагогів
(гувернерів), батьків, студентів, аспірантів та викладачів педагогічних навчаль-
них закладів.

УДК 373.2.011(073)

ББК 74.100

ISBN 978-617-658-017-1

© Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертутіна [та ін.], 2016
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

.....

Методичні рекомендації укладено відповідно до розділів Освітньої програми «Дитина» з урахуванням пріоритетів освітньої діяльності сучасних дошкільних навчальних закладів. Видання містить методичні поради та практичні розробки, що сприяють реалізації освітніх завдань Програми, утворюючи з нею єдиний програмно-методичний комплект.

Оскільки сама Програма побудована за лініями Базового компонента дошкільної освіти — Державного стандарту дошкільної освіти України (редакція 2012 р.), методичними рекомендаціями до неї можуть користуватися, крім педагогів, які працюють за цією Програмою, всі, хто хоче поглибити й удосконалити свої знання з питань організації виховання і навчання дітей раннього і дошкільного віку, отримати професійну підтримку в цій складній діяльності. Автори адресують свої методичні рекомендації не лише педагогам, але й батькам, розглядаючи їх як активних і відповідальних учасників освітнього процесу. Батькам доступною мовою повідомляють про основні аспекти освітньої роботи з дітьми певного віку в умовах родини. Увагу ж педагогів зосереджують на двох основних моментах: вирішенні освітніх завдань у різних формах організації діяльності дітей та навчально-методичному забезпеченні самостійної діяльності дітей у розвивальному середовищі груп.

Структурна організація посібника, що містить методичні рекомендації, охоплює всі освітні лінії відповідно до змісту Програми.

Звертаємо увагу на те, що всі розділи подано за єдиним принципом побудови Освітньої програми, тобто за віковими групами: «Перша молодша група «Крихітки» (третій рік життя)», «Друга молодша група «Малята» (четвертий рік життя)», «Середня група «Чомусики» (п'ятий рік життя)», «Старша група «Фантазери-мрійники» (шостий рік життя) та «Дослідники» (сьомий рік життя)». У старшій групі об'єднано рекомендації щодо роботи з дітьми шостого і сьомого років життя.

За останні роки в освітньому просторі України з'явилося достатньо сучасних посібників і методичних розробок для роботи з дітьми за різними напрямками дошкільної освіти, які автори Програми рекомендують застосовувати у роботі з дошкільнятами. Більшість з них мають гриф МОН України.

ЗМІСТ

Від авторів	3
Пояснювальна записка	7

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ ВІД ДВОХ ДО СЕМИ РОКІВ

Перша молодша група «Крихітки» (третій рік життя)

Особистість дитини	11
Вікові особливості психічного розвитку дітей	11
Здоров'я та фізичний розвиток	11
Мовлення дитини	19
Дитина в соціумі	26
Гра дитини	28
Дитина у природному довкіллі	30
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	35
Дитина у світі культури	38
Образотворча майстерня	38
Музичний калейдоскоп	41
Театральна мозаїка	42
Літературна скринька	44
Методична скринька вихователя дітей раннього віку	46

Друга молодша група «Малята» (четвертий рік життя)

Особистість дитини	61
Вікові особливості психічного розвитку дітей	61
Здоров'я та фізичний розвиток	61
Мовлення дитини	74
Дитина в соціумі	79

Гра дитини	83
Дитина у природному довкіллі	86
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	90
Дитина у світі культури	98
Образотворча майстерня	98
Музичний калейдоскоп	101
Театральна мозаїка	102
Літературна мозаїка	104
Методична скринька вихователя дітей молодшої групи	107

Середня група «Чомусики» (п'ятий рік життя)

Особистість дитини	120
Вікові особливості психічного розвитку дитини	120
Здоров'я та фізичний розвиток	120
Мовлення дитини	135
Дитина в соціумі	141
Гра дитини	144
Дитина у природному довкіллі	146
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	152
Дитина у світі культури	160
Образотворча майстерня	160
Музичний калейдоскоп	164
Театральна мозаїка	167
Літературна мозаїка	169
Методична скринька вихователя дітей середньої групи	171

Старша група «Фантазери-мірійники» (шостий рік життя), «Дослідники» (своємий рік життя)

Особистість дитини	180
Вікові особливості психічного розвитку дитини	180
Здоров'я та фізичний розвиток	181
Мовлення дитини	197
Дитина в соціумі	212
Гра дитини	217
Дитина у природному довкіллі	222
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	228
Дитина у світі культури	243
Образотворча майстерня	243
Музичний калейдоскоп	249

Театральна мозаїка	253
Літературна скринька	258
Методична скринька вихователя дітей старшої групи	262

ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	292
---	-----

ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА БКДО

Подорожуємо у світ англійської мови	315
Комп'ютерна грамота	327
Шахи	331
Хореографія	334
Рекомендована література	339
Авторський колектив «Методичних рекомендацій до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років "Дитина"»	347